

SAM BOURNE

DE RÄTTFÄRDIGA

ÖVERSÄTTNING MAI BRODDVALL

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Wahlström & Widstrand
www.wwd.se

© Jonathan Freedland 2006
Engelska originalets titel: The Righteous Men
Tryckt hos WS Bookwell, Finland 2007
ISBN 978-91-46-21295-9

Till Sam, född i en kärleksfull familj.

Kapitel ett

FREDAG, KL. 21.10, MANHATTAN

Den första mordkvällen var fylld av sång. S:t Patrick's Cathedral på Manhattan skälvde av tonerna från Händels *Messias*, det storslagna körpartiet som alltid lyckades väcka upp en slumrande publik. Bruset av röster steg i vågor upp mot katedralens tak. Det var som om tonerna ville bryta igenom taket och nå upp till själva himlen.

Inuti katedralen, nästan längst fram, satt far och son. Den äldre mannen hade slutit ögonen, som alltid tagen av sitt personliga favoritstycke. Sonens blickar vandrade mellan körens medlemmar – sångarna klädda i svart och dirigenten vars grånade hårman flaxade vilt – och mannen vid hans sida. Han tyckte om att betrakta honom, pejla hans reaktioner och han uppskattade att få sitta så nära intill honom.

Ikväll firade de två tillsammans. En månad tidigare hade Will Monroe junior fått det jobb som han drömt om alltsedan han kom till Amerika. Han hade inte ens fyllt trettio men var nu reporter i karriären på *The New York Times*. Monroe senior rörde sig i en helt annan sfär. Han var jurist, en av de skickligaste i sin generation och arbetade som federal domare i andra distriktets appellationsdomstol. Han uppmuntrade framgång när han såg den och den här unge mannen vid hans sida, vars pojkår han hade gått miste om helt och hållet, hade nått en milstolpe i livet. Han tog sin sons hand och kramade den.

Det var just i detta ögonblick, inte mer än fyrtio minuters tunnelbanefärd bort på andra sidan stan, men ändå en hel värld emellan, som Howard Macrae hörde de första fotstegen bakom sig. Han blev inte rädd. Andra skulle kanske ha undvikit de här kvarteren i Brownsville, Brooklyn, ökända för att vara proppfulla med missbrukare av olika slag men Macrae kände varenda gata och gränd utan och innan.

Han var en del av omgivningen. I egenskap av hallick sedan tjugo år eller så var han väl förtrogen med Brownsville. Han hade dessutom sett till att alltid hålla sig neutral i förhållande till de gängkrig som ständigt pågick i området. Gängen drabbade samman och löstes upp men Howard blev orubbligt kvar. Ingen hade på flera år gjort anspråk på den del av stan där hans horor bjöd ut sig till sina kunder.

Så han blev inte orolig över ljudet bakom honom. Dock tyckte han att det var märkligt att fotstegen inte upphörde. Han hörde att de var nära honom nu. Varför skulle någon hänga i hämlarna på honom? Han vred på huvudet för att kunna kika över axeln och han flämtade till och snubblade omedelbart på sina egna fötter. Bakom honom syntes ett vapen, olikt alla andra han någonsin sett – och det var riktat mot honom.

Inuti katedralen hade kören smält ihop till en enda kropp vars lungor fylldes och tömdes som bälgen på en ensam, mäktig orgel. Musiken var ihärdig:

Herrens härlighet skall uppenbaras, och alla människor skall se det. Herren har talat.

Howard Macrae hade nu vänt framåt och försökte instinktivt börja springa. Men han kunde känna en underlig, genomträngande förnimmelse i sitt högra lår. Hans ben tycktes vika sig, ge efter för hans tyngd och inte lyda honom. *Jag måste springa!* Men hans kropp ville inte. Han kände det som om han rörde sig i slow motion, som om han vadade genom vatten.

Nu hade hans kropps myteri spridit sig till armarna som först blev slöa, sedan slaka. Situationens allvar fick hans hjärna att arbeta på högvarv men

även den tycktes nu överbelastad, som om den dränktes i en framvällande flod av vatten. Han kände sig med ens så trött.

Han upptäckte att han låg på marken och höll sitt högra ben i ett fast grepp samtidigt som han blev medveten om att hans övriga kroppsdelar sakta men säkert domnade bort. Han tittade upp. Han kunde inte se något annat än ett blänk av stål.

Inne i katedralen kände Will hur hans puls ökade. *Messias*-oratoriet nådde sin höjdpunkt, hela auditoriet kunde känna det. En sopran höjde sig över kören:

Om Gud är för oss, vem kan då vara emot oss?

Vem kan anklaga Guds utvalda?

Gud frikänner, vem kan då fälla?

Macrae kunde bara iaktta hur kniven kretsade över hans bröstkorg. Han försökte se vem som dolde sig bakom kniven, se ett ansikte, men han kunde inte. Metallens glans bländade honom; det tycktes som om den fångat hela nattens månsken i den hårda, blanka ytan. Han visste att han borde vara vettskrämd; rösten inne i hans huvud sa honom att han också var det. Men rösten lät märkligt avlägsen, likt en kommentator som refererade någon fotbollsmatch långt borta i fjärran. Howard kunde se hur kniven närmade sig honom men fortfarande tycktes allt detta hända någon annan, inte honom.

Nu dånade orkestern med full kraft, Händels musik strömmade genom kyrkan med en styrka som kunde väcka gudarna. Alten och tenoren var ett nu och krävde att få veta: *Död, var är din udd?*

Will var inte någon fantast när det gällde klassisk musik, inte som hans far var, men storslagenheten och kraften i musiken fick nackhåren att resa sig på honom. Fortfarande med blicken riktad rakt framåt försökte han gissa sig till det ansiktsuttryck som fadern just nu hade: han föreställde sig att det var hänryckt och hoppades att det under den där lycksaliga minen

också dolde sig en glädje över att få dela detta ögonblick med sin ende son.

Knivbladet sänkte sig först ned över bröstkorgen. Macrae såg den röda strimman, som om kniven endast åstadkom lite mer än en röd filtpenna. Huden tycktes bubbla och bilda blåsor; han förstod inte varför han inte kände någon smärta. Nu flyttade sig kniven längre ned och skar upp hans mage på samma sätt som man skär upp en spannmålssäck. Innehållet rann ut, en varm och mjuk ansvällning av klibbiga inälvor. Howard iakttog alltihop, ända till det ögonblick kniven höjdes för sista gången. Först då kunde han se sin mördares ansikte. Hans strupe lyckades klämma fram en flämtning av chock – och igenkännande. Knivbladet trängde in i hans hjärta och allt blev svart.

Uppdraget hade påbörjats.

Kapitel två

FREDAG, KL. 21.46, MANHATTAN

Kören tackade för applåderna, dirigenten bugade, svettig i pannan. Men Will kunde bara urskilja ett ljud och det var ljudet från faderns handklappningar. Under den korta tid som han lärt känna sin far bättre hade han förundrats över de höga decibeltal som dessa händer kunde åstadkomma – de slogs ihop med en smäll som lät som trä mot trä. Det väckte ett nästan förlorat minne till liv. Det var muntlig framställning i skolan hemma i England, den enda gång som fadern hade närvarat. Will hade varit tio år gammal och när han hade gått upp på scenen för att ta emot poesipriset visste han att han skulle höra faderns distinkta applåder, högt över de tusen andra föräldrarna som var där. Den dagen hade han varit stolt över denna främlings stenhårda händer, starkare än någon annan mans i hela världen, det var han säker på.

Ljudet hade inte på något sätt försvagats trots att fadern numera var lite över femtio år gammal. Han var i lika fin form som alltid, slank, det vita håret kortsnaggat. Han varken joggade eller gick på gym, segelturer under veckosluten utanför Sag Harbor hade hållit honom i form. När Will fick syn på den lätta rodnaden runt faderns näsa, insåg han med ens en aning chockartat att den äldre mannen hade tårar i ögonen. Han hade blivit rörd av musiken men ville inte att sonen skulle se hans tårar.

Will log för sig själv åt det. En man med stenhårda händer som nästan

föll i gråt vid ljudet av en änglakör. Det var i detta ögonblick som han kände vibrationerna i kavajfickan. Han tog fram sin handdator och läste meddelandet från nyhetsdesken på tidningen: "Jobb till dig. Brownsville, Brooklyn. Mord."

Wills mage tog ett litet skutt, den där lilla konstfärdiga rörelsen som uppstår av en kombination av upphetsning och nerver. Han stod på "nattsnutarnas" patrulleringslista som fanns på tidningen vilket innebar de första lärospånen för karriärister som han. Han kanske en gång skulle få bli korrespondent i Mellanöstern eller chef på Beijingbyrån i enlighet med tidningens principer, men allra först måste han lära sig grunderna inom journalistiken. Det var så *The Times* fungerade. "Det kommer att finnas gott om tid att rapportera om militärkupper. Men först måste du lära dig hur man rapporterar från en blomsterutställning", skulle utgivaren Glenn Harden ha uttryckt det. "Du måste lära dig hur folk fungerar och det gör du precis här."

Medan kören solade sig i glansen från applåderna vände sig Will mot sin far och ryckte ursäktande på axlarna medan han pekade på sin handdator. "Jobbet kallar", mimade han ljudlöst och samlade ihop sin rock. Det här lilla rollbytet skänkte honom en förstulen glädje. Efter att i årtal ha levt i skenet av faderns kometkarriär var det nu Wills tur att inställa sig när jobbet kallade.

"Sköt om dig", viskade den äldre mannen.

Utanför katedralen vinkade Will till sig en taxi. Chauffören lyssnade på nyheterna på radion. Will bad honom höja volymen. Inte för att han förväntade sig att få höra något om Brownsville. Men Will gjorde alltid så – i taxibilar och till och med på kaféer eller i butiker. Han var nyhetsberoende, hade varit det redan som tonåring.

Han hade missat huvudnyheten och man var redan framme vid utlandsnytt. Nyhetsstoff från England. Will spetsade alltid öronen när han fick höra något om landet som han fortfarande betraktade som hemma. Visst, han var född i Amerika men de viktiga åren mellan åtta och tjuogoett hade tillbringats i England. Så nu när han hörde att Gavin Curtis, Englands finansminister, var i knipa lyssnade han extra uppmärksam. Fast besluten

att bevisa för *The Times* att hans begåvning sträckte sig utanför innerstadsbevakningen och försäkra sig om att höjdarna skulle få reda på att han pluggat ekonomi i Oxford hade Will kommit med ett artikelförslag till Veckonytt på tidningen redan på sin andra dag på jobbet. Han hade till och med satt rubriken: *Sökes: En bankir för världen*. Internationella valutafonden letade efter en ny chef och Curtis ansågs vara den främste kandidaten.

”... anklagelserna framfördes först av en engelsk tidning”, sa nyhetsuppläsaren på radion, ”som påstod sig ha upptäckt ’oegentligheter’ i valutafondens räkenskaper. En talesman för mr Curtis har idag förnekat alla påståenden om korruption.” Will kraftade ned en anteckning när en hågkomst plötsligt dök upp i hans minne. Men han sköt genast undan den.

Det fanns betydligt mer brådskande saker att ta itu med. Han grävde i fickan och hittade sin mobiltelefon. Ett sms till Beth som hade tagit till sig hans engelska förkärlek för sådana meddelanden. Med tummen, som hade blivit onaturligt snabb, tryckte han på siffrorna som förvandlades till bokstäver.

Mitt första mord! Kommer hem sent. Älskar dig.

Nu fick han syn på sitt mål. Röda ljussken svepte ljudlöst runt i septembermörkret. De röda lamporna satt på taket till två bilar från New Yorkpolisen vilkas fronter bildade en närmast pilformad formation, som om man ville skärma av delar av gatan. Framför bilarna fanns en hastigt iordningställd polisspär, bestående av gul tejp. Will betalade taxin, klev ur och såg sig omkring. Förfallna hyreskåkar.

Han närmade sig första avspärningen när en kvinnlig polis släntrade fram för att hejda honom. Hon såg uttråkad ut. ”Tillträde förbjudet, sir.”

Will rotade i bröstfickan på sin linnekavaj, ”Pressen?” frågade han med vad han hoppades var ett vinnande leende när han viftade med sitt nya fina presskort.

Hon såg åt sidan och gav honom en minimal gest med höger hand. ”Passera.”

Will hukade sig under tejpén och hamnade i en liten klunga bestående av kanske sex personer. Fler reportrar. Jag är sen, tänkte han irriterat. En av dem var i hans ålder, lång, med spikrakt hår och en onaturligt smutsorange hudton. Will var säker på att han kände igen honom men kunde inte komma på hur. Sedan såg han den krusade telefontråden i hans öra. Naturligtvis, det var Carl McGivering från NY1, New Yorks nyhetsstation som sände dygnet runt. Resten var äldre reportrar, de skamfilade presskorten runt deras halsar avslöjade var de hörde hemma: *Post*, *Newsday* samt en rad andra lokaltidningar.

”Lite sent ute, junior”, sa den skrovligaste rösten i gänget, tydligen den äldste i kriminalreporterkåren. ”Vad var det som var viktigare?” Skämt från gamla tidningsmurvlar var en av de saker som reportrar som han fick lära sig att stå ut med, det hade Will fått erfara på sitt första jobb på *Bergen Record* i New Jersey.

”Men jag skulle inte stressa ihjäl mig för det här”, sa gamlefar från *Newsday*. ”Det handlar bara om det gamla vanliga gängmordet. Knivar är sista skriket nuförtiden, verkar det som.”

”Knivar är de nya pistolerna. Skulle kunna bli en modeaccessoar”, skämtade *The Post* och skratten ekade från Veteranreporterklubben vars månatliga möte Will fick en känsla av att ha avbrutit. Han misstänkte att det var en pik åt honom med antydning om att han (och kanske *The Times* som helhet) var för orkeslös för att klara av en sådan machogrej som ett mordfall.

”Har du sett liket?” frågade Will, säker på att han förmodligen använde fel uttryck i det här gänget. ”Döing” kanske hade passat bättre.

”Jo, det ligger där borta”, sa åldermannen i gruppen och nickade mot polisbilarna medan han förde plastmuggen med kaffe mot läpparna.

Will begav sig till utrymmet mellan polisbilarna, ett slags tillfällig uthuggning mitt i tätortsskogen. Där trängdes några håglösa poliser, en av dem höll i en skrivskiva men ingen polisfotograf syntes till. Will måste ha missat den delen.

Och där på marken, under en filt, låg kroppen. Han tog ett steg framåt för att kunna se bättre, men en av poliserna hejdade honom. ”Endast behörig personal har tillträde dit in. Alla frågor ställs till ansvarig där borta.”

”Vad då ansvarig?”

”Informationsansvarig polis.” Han lät som om han talade till en korkad unge som hade glömt den allra enklaste gängertabellen.

Will kunde ha bitit tungan av sig. Han skulle ha bluffat sig ur situationen. Personen i fråga stod på andra sidan liket och pratade med killen från tv. Will måste gå runt och befann sig med ens bara ett steg eller två från Howard Macraes döda kropp. Han stirrade intensivt på filten i hopp om att kunna gissa sig till hur ansiktet såg ut där under. Kanske kunde filten avslöja en kontur precis som de där lermaskerna som skulptörerna använde sig av. Han fortsatta att stirra men den dystra, svarta svepningen avslöjade ingenting.

Den informationsansvariga polisen var mitt i en mening ”... vår gissning är att det här antingen handlar om en uppgörelse mellan svS och Wrecking Crew eller är ett försök av prostitutionsnätverket i Houston att ta över Macraes område.”

Först då tycktes hon lägga märke till Will och hennes ansiktsuttryck förändrades ögonblickligen och blev betydligt mindre förtroligt. Dörren stängdes framför näsan på honom. Will förstod vinken; det otvungna samtalet var ägnat åt Carl McGivering och ingen annan.

”Kan jag få lite mer detaljer?”

”Afrikansk-amerikansk man, fyrtiotre år gammal. Vikt ungefär åttiotvå kilo, identifierad som Howard Macrae, funnen död i hörnet av Saratoga och S:t Marks Avenues klockan 20.27 denna kväll. Polisen larmades av en boende i området som ringde 911 efter att ha hittat kroppen när hon var på väg från 7-Eleven.” Hon nickade åt butikens håll för att visa var den låg. ”Dödsorsaken verkar vara avslitna artärer, inre blödningar och hjärtstillestånd till följd av våldsamma och upprepade knivhugg. New York-polisen behandlar detta brott som mord och kommer inte att spara på resurserna för att hitta förövaren och ställa honom inför rätta.”

Den entoniga rösten sa Will att det här var allmängiltiga formuleringar som varenda informationsansvarig inom polisen upprepade hela tiden. Med största sannolikhet hade det sammanställts av en grupp konsulter utifrån och som troligen också uppmanade New York-polisen att inte ”spara på resurserna”.

”Några frågor?”

”Ja. Vad handlade det här med prostitution om?”

”Handlar det om offrets bakgrund nu?”

Will nickade som ett samtycke till att allt som den informationsansvariga sa kunde användas så länge Will inte hänförde uttalandena till henne.

”Killen var hallick. Välkänd som sådan för oss och för alla andra som bor här. Drev en bordell på Atlantic Avenue intill Pleasant Place. Ett slags gammaldags horhus, flickor, rum – allt under ett och samma tak.”

”Jaha. Men det här att han blev funnen mitt på gatan? Är det inte en aning besynnerligt att det inte har gjorts några försök att gömma kroppen?”

”Gangstermord, det är så de arbetar. Som till exempel skottlossning från en bil. Det sker helt öppet, mitt framför ögonen på folk. Inga försök att dölja kroppen eftersom det ingår som en del av konceptet. Skickar ett budskap. Man vill att alla ska veta. Vi gjorde det här och vi struntar i vem som vet. Och vi skulle lika gärna kunna göra det mot dig.”

Will skrev så pennan glödde, tackade den informationsansvariga polisen och tog fram sin mobiltelefon. Han berättade för nyhetsredaktionen på tidningen vad han hade fått reda på och de bad honom komma dit, det fanns fortfarande tid kvar innan tryckpressarna gick igång. De behövde bara en kort notis. Will blev inte förvånad. Han hade läst *The Times* tillräckligt länge för att veta att det här inte precis var något förstasides-stoff.

Han lät inte nyhetsredaktionen, informationsansvariga vid polisen eller någon av de andra reportrarna få veta att det här faktiskt var det första mord som han bevakade. På *Bergen Record* var mord en sällsynt händelse och slösades inte bort på noveller som han. Det var synd eftersom det fanns en detalj som hade fångat Wills uppmärksamhet, men som han omedelbart hade skjutit åt sidan. De andra jepparna var alltför blaserade för att ha lagt märke till något över huvud taget men Will såg det. Problemet var att han antog att allt var som det skulle.

Han insåg inte då att det var allt annat än just det.